

Vyjádření k návrhu zákona o Registru smluv (sněmovní tisk č. 42)

V návaznosti na zařazení návrhu zákona o Registru smluv na pořad 27. schůze Poslanecké sněmovny si dovoluujeme zaslat komentář k danému tisku a ke komplexnímu pozměňovacímu návrhu, který byl připravován koaliční pracovní skupinou ve spolupráci s Ministerstvem vnitra od července 2014, na základě žádosti Ústavně právního výboru Sněmovny o spolupráci s vládou při vytváření návrhu.

Zákon o Registru smluv není primárně zaměřen na korupčníky a už vůbec nepředpokládá, že všichni kradou. Jeho největší kouzlo je, že zpřístupňuje široké veřejnosti ale i politikům informace, díky kterým mají přehled nad hospodařením s veřejnými prostředky. **Současnou podobu** návrhu, která má podporu koaličních partnerů, **považujeme za minimalistickou, ale přesto funkční variantu, kterou poslancům doporučujeme k podpoře, byť k některým ustanovením níže uvádíme konkrétní výhrady, které mohou ztížit implementaci zákona.**

Návrh řeší následující připomínky, které byly vzneseny v poslaneckých výborech:

Možnost oprav ve smlouvách

Každá smluvní strana může opravit cokoliv ve smlouvě ve lhůtě tří měsíců od uzavření, pak je možné opravit zjevné překlepy, pokud je ze zbylého obsahu smlouvy zřejmé, že šlo o překlep.

Navíc jak je uvedeno dále, vybrané subjekty mají možnost dodatečně zveřejnit údaje původně označené za obchodní tajemství, ve lhůtě 30 dní bez dopadu sankce neplatnosti.

Ochrana obchodního tajemství pro státem vlastněné společnosti

Mezi povinné subjekty nadále patří obchodní společnosti, ve kterých mají stát, kraje, obce většinou majetkovou účast. Návrh proto reflektuje potřebu ochrany obchodního tajemství ještě důsledněji než stávající zákon o svobodném přístupu k informacím. Podnikům stačí zveřejnit v metadatech pouze předmět smlouvy a datum, pokud považují cenu nebo uvedení smluvní strany za obchodní tajemství, a to i v případě, že by obchodní tajemství tvořilo až větší množství takových údajů. Pokud později nadřízený orgán nebo soud rozhodne, že se o obchodní tajemství nejedná, má podnik dodatečnou lhůtu 30 dní na zveřejnění této části, aniž by byla smlouva zneplatněna.

Odstranění duplicitního zveřejňování

Návrh obsahuje pravidlo, že smlouva, které je zveřejněná v registru smluv, je považována za zveřejněnou také dle dalších právních předpisů. Konkrétně se jedná o zákon o veřejných zakázkách, zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, koncesní zákon, zákon o veřejném zdravotním pojištění nebo zákon o kolektivním vyjednávání.

Odklad pro malé obce

Jedná se o původní požadavek Ústavně právního výboru, přičemž aktuální verze odkládá povinnost zveřejňovat smlouvy pro obce, které nevykonávají rozšířenou působnost, a pro jejich právnické osoby, v nichž mají tyto obce většinovou účast, po dobu dvou let účinnosti zákona.

Administrativní náročnost

Úředníci nebudou muset trávit mnoho času začerňováním osobních údajů, protože většina takových smluv už je z povinnosti zveřejňování vyjmuta. Co se týká obchodního tajemství, tak platí, že obchodní tajemství na straně dodavatele je dodavatel již dnes povinen jasně označovat stejně jako státem vlastněné společnosti. Pro tyto podniky navíc platí výše uvedené ochranné opatření, díky kterému jim nehrozí „automatické“ zneplatnění smlouvy.

Smlouvy se nebudou muset skenovat

Smlouvy, které se budou v registru smluv zveřejňovat, postačí vložit ve formátu doc nebo pdf, tedy není nutné skenovat vytištěné smlouvy s ručními podpisy, přelepy atd. Odpovědný úředník vloží tu smlouvu, kterou má předloženou k podpisu.

Výhrady RS ke konkrétním ustanovením, které mohou ztížit implementaci zákona:

Považujeme za dostačující poskytnutí výjimky v ustanovení § 5 odst. 6 pro státem vlastněné podniky, které jim dává možnost nezveřejnit smluvní strany a cenu, pokud je označí za obchodní tajemství. Současný **návrh výjimku rozšiřuje také na zdravotní pojišťovny, veřejné výzkumné instituce a veřejné vysoké školy**, což u institucí a škol nepovažujeme za odůvodněné, protože jde o osoby, které obvykle buď nepodnikají (a tudíž nemohou mít obchodní tajemství) anebo nemohou za účelem jeho ochrany odmítat poskytování informací odpovídajících metadatům, jak plyne ze zákona o svobodném přístupu k informacím. Podobně u většiny smluv zdravotních pojišťoven, které již nyní musí zveřejňovat velkou část informací.

Dlouhodobě upozorňujeme na možné výkladové problémy při využití institutu **finančního limitu** pro zveřejňované smlouvy (viz § 3 odst. 2 písm. h). Může docházet k právní nejistotě u smluv bezúplatných, smluv s opakujícím se plněním, rámcových smluv nebo těch, které se v průběhu plnění změní z podlimitních na nadlimitní.

Definici fyzické osoby v § 3 odst. 2 písm. a) doporučujeme upravit do podoby „*nepodnikající fyzickou osobou, nebo s podnikající fyzickou osobou, která jedná mimo rámec své podnikatelské činnosti*“, což zahrnuje širší okruh osob a tím se sníží administrativa a počet smluv s případnými osobními údaji. Obáváme se, že aktuální definici je možné vykládat i tak, že nejsou vyloučeny smlouvy uzavřené fyzickou osobou, která nepodniká, ale pouze smlouvy uzavřené podnikající fyzickou osobou, pokud tato jedná mimo rámec své podnikatelské činnosti.

Jako technickou připomínku navrhujeme výslovné **doplnění příspěvkových organizací malých obcí do odkladného ustanovení** v § 8 odst. 3.

Zákon dle našeho názoru **zbytečně začleňuje registr do informačního systému o veřejných zakázkách** dle zákona o veřejných zakázkách. Tím omezuje množství potencionálních dodavatelů registru smluv, a proto je pravděpodobné, že zakázka bude muset být zadána jednomu z dosavadních dodavatelů MMR formou jednacního řízení bez uveřejnění. Podřazení k veřejným zakázkám je přitom nesystémové, neboť registr má obsahovat množství smluv, které do režimu veřejných zakázek nespádají, jako například smlouvy o nájmu či prodeji.

Domníváme se, že návrh v § 3 odst. 2 písm. g) obsahuje neodůvodněnou **výjimku státních společností kotovaných na burze (ČEZ)** a to i v případě, kdy tyto společnosti uzavřou smlouvu se státem, krajem nebo obcí a ČEZ je tedy dodavatelem jiných veřejných institucí na rozdíl od jiných soukromých společností, které smlouvy s veřejnou správou budou muset zveřejňovat. Navrhujeme výjimku omezit pouze na smlouvy, jejichž smluvní stranou nejsou vyjma ČEZu další povinné subjekty.

Navrhujeme také posunutí navržené **účinnosti zákona** o Registru smluv tak, aby povinnost zveřejňovat smlouvy včetně sankce neplatnosti platila také pro současnou vládu. Dle navrhované úpravy zákon včetně sankce na současnou vládu dopadne jen po dobu přibližně tří měsíců.

Doporučujeme Vaší pozornosti také [studii Centra aplikované ekonomie](#) reagující na dopadovou studii Ministerstva vnitra, která není validní, protože vychází z nereprezentativních dat od oslovených subjektů (odhady subjektů postrádají metodiku a řádově se liší, například ČEPRO odhadlo náklady na zveřejnění jedné smlouvy na 57 Kč, MERO na 500 Kč a ČEZ na 3400 Kč) a zároveň obsahuje zásadní chyby ve výpočtech.

V Praze 27. dubna 2015

Členové pracovní skupiny Rekonstrukce státu:

Martin Archalous (býv. Inventura Demokracie), Petr Bouda (Frank Bold), Martin Fadrný (Frank Bold), Lenka Franková (Oživení), Jitka Kmošková (Frank Bold), Oldřich Kužílek (Otevřená společnost), Jiří Skuhrovec (Centrum aplikované ekonomie)